

MEMORIAL
General Marii Wittek

foto. (ksero)

++
RAITER Wanda Jrena
zd. Zacierka

AK
Okreg ŁÓDŹ
Obs. Piotrków Tryb.

4147/BSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — ⁺⁺ RAITER Wanda Irena
z d. Zaciewka

T. 4147/WSK

I/1. Relacja ✓

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora ✓

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora ✓

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie — (patrz I/2)

I/1 Relacja

- Relacja Wacławy Kamińskiej nt. Wandy Raiter, Piotrków Tryb.
2011, mps, rkps (wyg.), k.l., s. 1-2

Ih/1

SCHEMAT RELACJI WOJENNEJ SŁUŻBY KOBIET

A. Relacja o własnej służbie wojennej, odbytej w latach 1939-1947, zarówno w kraju jak i wojsku polskim za granicą

B. Relacja o wojennej służbie osoby nieżyjącej

Relację prosimy sporządzić w sposób opisowy, uwzględniając punkty schematu, ale nie rozdzielając opisu na poszczególne punkty. Jeżeli relatorka służyła zarówno w kraju nie tylko w AK, ale i w innych organizacjach konspiracyjnych w kraju i zagranicą, relację należy ująć chronologicznie z kolejnym opisem służby w poszczególnych formacjach. W razie nie posiadania pełnych informacji prosimy o podanie danych fragmentarycznych.

xmouta 李. 0. 2. 0. 1. 1. 1. WANDA RAYTER ZELZACJERKA.

I. DANE OSOBOWE RELATORKI (osoby, której relacja dotyczy)

1. Nazwisko (rodowe i następne z datami zmian), imiona

1a. pseudonimy.

1b. używane nazwiska fałszywe.

2. Data i miejsce urodzenia (miejscowość, powiat, województwo).

15.06.1916. Nikol'sk - Rosja

3. Imiona rodziców, nazwisko rodowe matki, dane o aktywności zawodowej i społecznej rodziców; rodzeństwo (imiona i daty roczne urodzeń).

Rodzice - Jan, Anna z d. Nielezko.

4. Obecny adres osoby składającej relację, nr telefonu.

Łódź - Piotrków Tęb. ul. POW 6 m 3.

II. DANE ŚRODOWISKOWE PRZEDWOJENNE - ujęte krótko

1. Wykształcenie (nazwy szkół i uczelni oraz lata uczęszczania do nich).

2. Przebieg pracy zawodowej i działalności społecznej.

3. Przynależność do PWK, PCK, ZHP lub innych organizacji przyspasabiających do udziału w wojnie (nazwa organizacji, okres przynależności do niej, miejscowość, w której działała organizacja, funkcja; wpływ uczestnictwa w organizacji na służbę wojenną).

Uczestnictwo w gim. 22 w Piotrkowie.

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 r.

1. Służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, przydział, funkcja, miejscowości, daty.

Punkt PCK na wyspa w Piotrk. Tęb.

IV. ŻYCIORYS CYWILNY W LATACH 1939-1947 - ujęty krótko

1. Miejsce zamieszkania, rodzina, zarobkowanie, udział w cywilnej samopomocy społecznej, udział w tajnym nauczaniu.

Życiorys i summa życiowa w obozow. AK - Piotrków.

V. PRZEBIEG KONSP. SŁUŻBY ŻOŁNIERSKIEJ W LATACH 1939-1945 - ujęte szczegółowo

1. Wpływ przedwojennej działalności na wstąpienie do konspiracji (pkt. II/3). Data i okoliczności wstąpienia do organizacji konspiracyjnej. Jej nazwa i zasięg działania.

2. Kto, gdzie i w jakich okolicznościach odbierał przysięgę, wprowadził bez zaprzysiężenia?

3. Teren działania (Okręg, Inspektorat, Obwód; względnie województwo, powiat, dzielnica), kolejne przydziały konspiracyjne - nazwa i kryptonimy komórki, nazwiska, pseudonimy i funkcje przełożonych, nazwiska, pseudonimy i funkcje innych członków komórki. Opis funkcjonowania, liczebność komórki.

4. Przebieg osobistej służby, funkcje, odbyte przeszkolenia, wykonane zadania, udział w akcjach, zapamiętane adresy, uzyskane odznaczenia.

5. Aresztowania: relatorki, jej rodziny, członków komórki. Data, miejsce, okoliczności. Śledztwo, więzienia, obozy, koncentracyjne, jenieckie. Zwolnienie.

6. Dane o uczestnictwie w konspiracji członków rodziny, przyjaciół.

VI. PRZEBIEG SŁUŻBY W FORMACJACH ZAGRANICZNYCH - szczegółowo

1. Dane o formacji, dokładna nazwa i struktura.

2. Data, miejsce, szczegółowe okoliczności wstąpienia do formacji.
3. Okresy i opis kolejnych etapów służby zagranicą.
4. Okoliczności zakończenia służby zagranicznej.
5. Powrót do kraju lub dalszy pobyt za granicą.

VII. PRZEBIEG DZIAŁALNOŚCI W TAJNYCH ORGANIZACJACH 1945-1947 – szczegółowo

1. Ujawnienie (?).
2. Nazwa organizacji.
3. Okres i zakres działania.
4. Przełożeni i uczestnicy.
5. Aresztowania, więzienia, inne represje.
Współoskarżeni. Nazwiska funkcjonariuszy aparatu represji.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ POLITYCZNA I SPOŁECZNA w legalnych, niekomunistycznych formacjach funkcjonujących po 1945 r.

IX. PRZEBIEG SŁUŻBY W I I II ARMII WOJSKA POLSKIEGO

1. Nazwa formacji.
2. Okres i miejsce służby.
3. Przydziały.
4. Demobilizacja.

X. ŻYCIORYS POWOJENNY - krótko ujęty

1. Dalsze kształcenie się.
2. Warunki rodzinne.
3. Praca zawodowa i działalność społeczna.
4. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne.
5. Przejście na emeryturę.
6. Dalsza działalność społeczna, kombatancka.
7. Jeżeli relacja dotyczy osoby poległej lub zmarłej należy podać miejscowość i dokładną datę i okoliczności śmierci, miejsce pochówku, uczczenie pośmiertne.

*data 20.01.1945 r. Aljansa Partyzant
kryminalna z przestępstwem i szkodliwym
wpływem. Była imitacją i symulacją
- 10.01.1945 r.*

DOKUMENTACJA (oryginalna, skserowana lub do zwrotu)

1. Dokumenty i fotografie dotyczące przedwojennego pw i Kampanii Wrześniowej 1939 r.
2. Dokumenty, pamiątki i fotografie z okresu okupacji, działalności konspiracyjnej, służby zagranicznej, własne i członków konspiracji.
3. Dokumenty i fotografie z okresu konspiracji lat 1945-1947 (w tym fotografia paszportowa, może być współczesna).
4. Legitymacje odznaczeń
5. Wykaz literatury, w której wzmiankuje się o służbie relatorki, o jej formacji wojskowej lub o jej komórce konspiracyjnej. Jeżeli relacja dotyczy wybitnej lub bohaterkiej kobiety-żołnierza należy podać szczegóły umożliwiające opracowanie sylwetki - dla przewidywanego zbioru Sylwetek wybitnych kobiet-żołnierzy.

kopia akt 210 - Dir. w P. Tryb.

data 16. V. 2011 r.

Relatorka Tryb.

podpis Mariusza Kamińskiego

zaim. P. Tryb. ul. Napoleona 40/42/63 m.

Relację należy przysłać na adres:

Fundacja „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”,
Dział *Archiwum WSK*, ul. Podmurna 93, 87-100 Toruń (tel.: +4856/ 65 22 186;
www.um.torun.pl/archAK; e-mail: fapaki@wp.pl

Prosimy o dołączenie do przesyłki znaczka pocztowego na korespondencyjne poświadczenie jej odbioru przez *Archiwum WSK* oraz o ewentualne wpłacenie na konto WBK Oddz. Toruń, 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

I/2 Dokumenty

- Legitymacja nr 0858211 ZBoWiD, 1990r., kopia, k. 1 s. 1-2
- Zaświadczenie nr 320660 ZBoWiD, Piotrków Tryb., 1976r., kopia, k. 1 s. 3-4
- Dowód osobisty FU 6222652, 1967r., kopia, k. 1 s. 5-6

Ik/13

6

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW O WOLNOŚĆ
I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD WOJEWÓDZKI

Protokół Ryb.

ZASWIADCZENIE № 320660

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że

Obywatel [ka] Manda Reiter
(imię i nazwisko)

syn [córka] Josua urodzony [a]

15 marca 1916 w Nikolsk Ussyryjski Z.SRR
(dzień, miesiąc, rok) (mięjsce urodzenia)

zamieszkały [a] w Protokół Ryb. ul. Swierdnewskiego 6 u 3

— jest członkiem zwyczajnym ZBoWiD, nr legitymacji * 415/29/76

Zaświadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 23 października 1975 r. „o dalszym zwiększeniu świadczeń dla kombatanów i więźniów obozów koncentracyjnych”, [Dz. U. Nr 34, poz. 186].

Jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu przepisów art. 3 tej Ustawy do okresu zatrudnienia wymienionemu [nej] zalicza się następujące okresy działalności kombatanckiej oraz okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

działalności w Ruchu Oporu od 1.01.1940. do 17.01.1945

[rodzaj działalności określić od — do]

SEKRETARZ
Zarządu Wojewódzkiego
Honorystki
Henryk Motylski

podpis Sekretarza Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

Łącznie *list 5 nr 41*
PREZES
Zarządu Wojewódzkiego

Henryk Motylski
podpis Prezesa Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

pieczęć okrętu

Protokół Ryb., dnia 1 marca 196 roku

* niepotrzebne skreślić

I/2/4

I/2/5

DZIECI

/reżymie inne osoby znajdujące się pod pieczęcią posiadacza dowodu osob./

ip	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Wykazano pieczęć
	1 Raiter Mojżesz	12.05.1952r.	1952

ZAMELDOWANIE
Piotrków Tryb.
Piotrków Tryb. / miejscowość - powiat /
10
Kł. Ewid. meldnoś.

Piotrków Tryb.
15 czerwca 1953 r. 6/3
Owa zaku.
dnia 21.4.53. / 5
podpis

WYMELDOWANIE
Piotrków Tryb.

Zmienne nazw. służy
dnia 21 04 1953 / 5
podpis

ZAMELDOWANIE
Piotrków Tryb.

/ miejscowość - powiat /
ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 6 m 3a
pobud staly
dnia 21 04 1953 / 5
podpis

WYMELDOWANIE

mp. data podpis

DOWÓD OSOBISTY

Raiter
1. Nazwisko
Wanda Irena
2. Imiona
Lacierka
3. Nazwisko panieńskie

RYSÓPIS
Wysoki
Wzrost
niebieskie
Oczy
nie ma
Znaki szczególne

Własnoręczny podpis
FW 6222652

Jan Anna
4. Imiona rodziców
15 czerwca 1916r. : :
5. Data urodzenia
Nikolsk Ussuryjski - 2582
6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat /
Zamezna
7. Stan cywilny
księżona
8. Zawód
KPMO Piotrków Tryb.
9. Organ wydający dowód osobisty

Nr ewid. 16064503820

Komendant MO
[Signature]

Murześnia 1961r.
Data wydania
FW 6222652

IK16

L.dz. 107/WSK-42/11

I/3 Inne materiały dokumentacyjne

- Karta inwalidy wojennego nr 469, 1990r., kopia, k. 1 s. 1-2
- Deklaracja Ś.Ż.A.K., kopia, k. 1 s. 3-4
- Karta ewidencyjna, Piotrków Tryb., 1993r., kopia, k. 1 s. 5-6
- Karta ewidencyjna ciotka wyuczajnego, Piotrków Tryb., ^{kopia} k. 2 s. 7-10
- Deklaracja ciotkowska ciotka wyuczajnego/nadwyszajnego, Piotrków Tryb., kopia, k. 1 s. 11-12

1314
0101/90
469

Nr leg. ZIW
Nr ewid. 469

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Karta inwalidy wojennego - wojkowego

Wystokrze J. J. J.

Oddz. Związku Inwalidów Wojennych PRL w

1	Nazwisko	Skater
2	Imię	Flaude
3	Imiona rodziców i nazwisko rodowe matki	Jan Anna Michalski
4	Nazwisko panieńskie matki	Zaciedka
5	Data i miejsce urodzenia	15.06.1916 Pilsnik Usunajbka
6	Miejsce zamieszkania	ul. Gajowa 6 m. 3
7	Wykształcenie (ukończone) <i>primo formalne obywatelskie</i>	
8	Ilość osób na wyłącznym utrzymaniu (wymienić) (imię, nazwisko, stopień pokrewieństwa, rok urodzenia)	
9	Przynależność do organizacji politycznych (podkreślić) PZPR - ZSL - SD - Bezpartyjny	
10	Przynależność do organizacji kombatanckiej (podkreślić) ZBoWiD - ZOZ	
11	Zaopatrzenie emerytalne	
	Rodzaj	Złoty miesięcznie
	renta inwalidzka	tak
	renta wyjątkowa	
	renta specjalna	
	renta rolnicza	tak
	Rodzaj	emerytura
	renta zagran.	
	inne renty	
	emerytura	
	em. wojsk. i MO	

12	Praca zarobkowa (miesięcznie)			
	Zawód	Wys. upos. miesięcznie	Zawód	Wys. upos. miesięcznie
	umysł.		rzemieśl.	
	fizycz.		chatupnik	
	żołn. zaw.		inny	
	MO		nie pracuje	
	rolnik		ilość ha	doch. roczny
	rolnik (osadn. wojsk.)			
	Właściciel przedsiębiorstwa (nazwa)			
13	Odmiesione rany i kontuzje choroby wpisać w skrócie w miejscu o inwalidztwie			
	Miejska Szkoła 20 Kwartalnik 1945			
	Miejska Szkoła 20 Kwartalnik 1945			
	Miejska Szkoła 20 Kwartalnik 1945			
	Miejska Szkoła 20 Kwartalnik 1945			
14	INWALIDZTWO			
	Rodzaj	Grupa	Data ostat. orzecz. KIZ	
	wojenne	II	1997	
	wojskowe			
	ogólne			
15	Data wydania i Nr książki lub legitymacji inwalidy wojennego - wojkowego			
	22/1/97 490. 6.9.1997 r.			

ODZNACZENIA	
Rodzaj	Data nadania i numer legitymacji
K. Grunw. (kl.)	
OO Polski (kl.)	
K. V. Milit. (kl.)	
Z. K. Zastugi	
S. K. Zastugi	
Krzyż Waleczn.	
K. Partyz.	
Med. z. na P. Chw.	
Med. Zw. i Wojn.	
Medal za W-wą	
Medal P. ONIB	
Medal za Berlin	
Inne odzn. pol.	
Odznaczenia zagran.	
Leg. Armii Kraj. 16.08.1945 28114	
Leg. Pol. 16.08.1945 51005	
Inne odzn. zagr.	
Data i stopień wojsk	
Data mianowania	

Okręg.....Kolo, Środowisko.....

DEKLARACJA

Zgłaszam uczestnictwo w Stowarzyszeniu Żołnierzy Armii Krajowej i zobowiązuję się do przestrzegania Statutu Stowarzyszenia.

data..... Wanda Raiter ..... Raiter .....
/ imię i nazwisko / / podpis /

adres Piotrków Tryb. ....
ul. Świerzejskiej 6 m3

telefon 47-20-15 .....

ARKUSZ EWIDENCYJNY

1. Nazwisko i imię RAITER WANDA .....

/ literami drukowanymi /

2. Dla mężatek nazwisko panięskie Zosierka .....

3. Data i miejsce urodzenia 15 sierpień 1916r. Nikolsk Ussuryjski (Rosja) .....

4. Imiona rodziców Jan, Anna .....

5. Pseudonimy Wanda, Stefa .....

6. Data wstąpienia do :

a. SZP .....

b. ZWZ-AK styczeń 1940r. - 17 stycznia 1945r. ....

c. Organizacje scalone, podporządkowane, współdziałające .....

7. Przydział organizacyjny Rejonowy Inspektorat Piotrkowski A.K.
Okręg Łódź .....

/ np. okręg, inspektorat, obwód, rejon, placówka, oddział,
pluton, kompania, batalion, pułk, brygada, dywizja
lub inny rodzaj działalności /

8. Odznaczenia uzyskane w AK Krzyż Armii Krajowej Nr 28 114 z dnia 16 VIII / 85
Medal Wojska Nr 31005 z dnia 15 VII 1948 .....

/ nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane /

9. Inne odznaczenia *Krzyż Partyzancki Nr. leg. 1252-84/33 z dn. 16 V 1944*
uchwała Rady Powiatu

/ nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane /

10. Przebieg służby /czasokres, nazwa, funkcja/:

a. do 1939r. ....

b. SZP, ZWZ-AK *Łącznik w Inspektoracie Piotrkowskim AK*
od 1940 do 17 stycznia 1945r.

c. P.S.Z. / na Zachodzie .....

11. Karta kombatantska /nr, data wystawienia, przez kogo wydana/

Nr. 320660 dnia 1 września 1946r. z BOWiD w Piotrkowie Tryb.

12. Represjonowany / rodzaj / :

a. 1. IX. 1939r. - 15. I. 1945r. ....

b. Po 15. I. 1945r. ....

Wiarygodność powyższych danych potwierdzam podpisem *W. Jaites*

KOMISJA WERYFIKACYJNA *Chrz. 577 072 w Piotrkowie Tryb.*
/ Kola, Środowiska /

Potwierdza się dane z niniejszej deklaracji i posiadanie do uzyskania uprawnień członkowskich Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej

Piotrków Tryb. dnia 9. 2. 1947

/ miejscowość, data /

Nazwisko i imię	1. <i>Halina Kępińska - Marszałek ps. Kosa</i>
pseudonim	2. <i>Wojan Nowy ps. Lewy</i>
	3. <i>RYSZARD ps. Jacek</i>

Przyjęty w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej .....

/ nr ewidencyjny, miejscowość, data /

ZARZĄD OKRĘGU

Nazwisko i imię	1. ....
pseudonim	2. ....
	3. ....

I 1315

Nazwa Oddziału _____ dnia 4.06 1993 r.

ZWIĄZEK
Pracowników
(Stempel Oddziału)
Al. 3-go Maja 4, tel. 50-02
Kod. 97-300

Data wstąpienia do
Związku 9.1.1990 r.

Nr ewid.
_____

nr. leg.
039225

KARTA EWIDENCYJNA

członka zwyczajnego ZIW

Imię i nazwisko Roster Wanda z d. Lacińska

Imiona rodziców i nazwisko rodowe matki
Wojciech i Anna z d. Inelska

Data i miejsce urodzenia 15.06.1916 Nikolaj - Muznytski (Rosja)

Dokładny adres i jego zmiany: 97-300 Piotrkowa ul. 90W 6 m3

Inwalida grupy i zmiany _____ / _____
z ogól. st. zdr. / inw. wojen.

w związku Ruch Oporny

Formacja wojsk., w której powstało inw. wojenne/wojskowe
Armia Krajowa

Data orzeczenia i kolejne zmiany 1977

Data przyznania i Nr uprawnień kombatanckich, w związku
Nr 0852311 30.VI 1990 - zaliczony okres od-do 17.1940 - 17.1945
lat. 5 woj. d.

Nr i rodzaj świadczenia: renta, emerytura, zbiegowe*

Wysokość emerytury, zmiany: _____

Ilość osób na wyłącznym utrzymaniu (nie posiadających własnego dochodu) — stopień pokrewieństwa:

1. _____
2. _____

Wysokość wynagrodzenia w przypadku zatrudnienia i zmiany
_____

Nr akt 201-1414 083154

Nr in. Jan 291/77

I 1316

Wysokość dochodu w przypadku prowadzenia samodzielnego gospodarstwa rolnego i zmiany _____

Warunki mieszkaniowe: dobre, przeciętne, złe*

Przynależność do innej organizacji kombatanckiej, jakiej _____

Swiatowy Związek Żołnierzy AK

Represjonowanie przez III Rzeszę Niemiecką — gdzie, w jakim charakterze *NA* _____

Represjonowanie w ZSRR w latach 1939-1956 — gdzie, w jakim charakterze _____

Represjonowanie w Polsce w latach 1945-1956 — gdzie, w jakim charakterze _____

Posiadane najwyższe odznaczenia, nazwa, data nadania, zmiany _____

Korzysta z zorganizowanej pomocy pielęgnacyjnej — od kiedy _____

koszty miesięczne _____

Daty kontroli opłacenia składek _____

Pełnione funkcje w Związku Inwalidów Wojennych RP / zmiany _____

Wojcik

podpis członka potwierdzający zgodność danych ze stanem faktycznym

[Signature]

podpis osoby przyjmującej deklarację członka

*) niepotrzebne skreślić

ZWIĄZEK
INWALIDÓW WOJENNYCH RP
Zarząd Oddziału
97-300 Plotków Tryb.
ul. Młynarska 2 tel. 49-56-66

I 1314

Nr ewid. 05/R/469

Oddział w .....
(pieczęć oddziału)

Nr ewid. współmaż. ....

Data wstąpienia do ZIW RP

9.1.1990 r.

Data założenia karty / wystawienia legit. ZIW

4.06.1993 r. / nr. 039223

KARTA EWIDENCYJNA

CZŁONKA ZWYCZAJNEGO - Ruch Oporu AK.

1. Nazwisko i imię Rafter Hanna

2. Imiona rodziców i nazwisko rodowe matki Jan, Anna - Hielisko

3. Adres zamieszkania 97-300 Plotków ul. Gł. nr 6 an 3.
(kod, miejscowość, gmina, ulica, nr domu/mieszkania)

4. Nr telefonu .....
(prywatnego, kontaktowego)

5. Data i miejsce urodzenia 15.06.1946 r. Włocławek

6. Numery FH 6222652
(dowód osobisty) (PESEL) (NIP)

7. Wykształcenie (profesja) prawnik w dziedzinie ekonomicznej

8. Stopień niepełnosprawności (grupa inwalidztwa wojennego / grupa z ogólnego stanu zdrowia)

zmniejszenie zdolności umysłowej, układu stawowego.

9. Podstawowe przyczyny powstania inwalidztwa wojennego

choroba więzadłowa, złamania, uszkodzenie mięśni stawowego

(zranienia; kontuzje; schorzenia)

10. Związek inwalidztwa: *Ruch Oporu AK.*
 - z walką zbrojną w .....
 (wojna światowa, wojna 1920 r., Wojna Obronna 1939 r., form. partyzanckie, PSZ na Zach., Wojsko Polskie)

- ze służbą wojskową .....
 (rodzaj wojsk, jednostka, lata służby - walki)
 - z represjami .....
 (miejsce odsobnienia, kraj, okres)

11. Nr książki inwalidy wojennego - wojsk. ZUS *AM/04*
 data wystawienia *17.11.2004r.*

12. Nr zaświadczenia kombatanckiego *0858841*
 data wystawienia *30.VII.1990r.*

13. Zaliczone okresy kombatanctwa *1.01.1940r. - 17.07.1945r.*
Armia Krajowa
 (okres, rodzaj działalności)

14. Miesięczne świadczenia emer.-rentowe *1721 288 44 050154/25*
 (zbiegowe, sąsiedztwo, sama ameryka)

15. Przecięty dochód mies. brutto *222,48*

16. Członkowie rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym z inwalidą:
 nazwisko i imię .....
 st. pokrewieństwa .....
 kwota mies. dochodu .....

17. Stopień wojskowy .....
 data mianowania .....

18. Odznaczenia (podać najwyższe i datę nadania):
 a) wojenne ordery i odznaczenia (Order Virtuti Militari, Krzyż Walecznych, Krzyże Zasługi z Mieczami) .....

b) odznaczenia państwowe (krzyże zasługi, ordery) .....

c) związkowe .....

19. Przynależność do innych organizacji kombatanckich (podać nazwy) .....
Stow. ds. daw. Armii Krajowej

20. Funkcje pełnione w ZIW RP (podać funkcje i okresy) .....

21. Inne istotne informacje - np. opieka pielęgnacyjna, pobyt w domu opieki społecznej itp. ....

22. Świadczenia z ZIW RP (data i kwota) .....

Za zgodność z oryginałami dokumentów

imię, nazwisko, podpis

Pieczęć i podpis członka przyjmującego deklarację

13140

ZMIANY I UZUPEŁNIENIA do karty ewidencyjnej członka ZWYCZAJNEGO

ad. pkt. karty:

- 8. ....
- 14. ....
- 15. ....
- 16. ....
- 17. ....
- 18. b) .....
- c) .....
- 19. ....
- 20. ....
- 21. ....
- 22. ....

Za zgodność
z oryginałami dokumentów

.....
Imię, nazwisko, podpis

OPŁACANIE SKŁADEK - kwota

Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
60,-	60,-	60,-			
Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021

L. olz. 1107/WSK-42/11

Okręg Piotrków Tryb.

Nr. legitymacji _____ Nr. ewid. _____

Koło Nr. 1.

PeSEL

DEKLARACJA CZŁONKOWSKA
członka zwyczajnego nadzwyczajnego

1. Nazwisko i imię RATTER HANDA

2. Imię ojca i matki JAN ANNA

3. Data i miejsce urodzenia 15.06.1916r. w Nikolzku

4. Adres 97300 Piotrków Tryb. ul. Swierciewskiego 6/3
kod miejscowość ulica nr. telef.

5. Wykształcenie _____ 6. zawód 2

7. Pseudonimy "HANDA" 8. Stopień wojskowy _____

9. Przynależność w okresie konspiracji: Okręg Łódź

Inspekt. Piotrków Obwód Piotrków Rejon/Plac _____

10. Przysięgę złożyłem: _____
data gdzie przed kim

11. Przebieg służby w Armii Krajowej lub innych formacjach podległych
AK lub pochodnych z AK:

O k r e s		Teren działania, nazwa oddziału, dane o dowódcach i podwładnych, pełnione funkcje, syntetyczny opis sekcji konspiracyjnych i stoczonych walk.
od	do	

1. Kiedy, gdzie i jak długo był represjonowany za służbę w AK lub w innych organizacjach podległych, pochodnych:

13. Odznaczenia: _____
 nr. legit. _____ data nadania _____ kto nadał _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____

14. Posiada uprawnienia kombatanckie _____
 nr. legit. _____ data nadan. _____
 kto wydał _____ zaliczony _____ okres działalności kombat. i rodzaj _____

Powyższe dane potwierdzam własnoręcznym podpisem, deklaruję udział w pracach Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, zobowiązuję się do płacenia uchwalonych składek członkowskich i do przestrzegania Statutu Związku.

_____ dnia _____
 _____ własnoręczny podpis _____

Opinia środowiska - Koła

Potwierdza się dane zawarte w niniejszej deklaracji i opiniuje się pozytywnie prośbę o przyjęcie do SW.Zw.ZAK.

Imiona i nazwiska: _____ pseudonimy _____ data: _____

1. _____
2. _____
3. Mijaś Edward „Nis” Mijaś

Decyzja Zarządu Okręgu

Przyjęty na członka Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręgu Piotrków Tryb.: nr. ewid. _____ data _____

Imiona i zawiska: _____ pseudonimy: _____

1. _____
2. _____
3. _____

Miejsce na dodatkowe uwagi i wyjaśnienia:

- UWAGA: 1. Członkowie nadzwyczajni nie wypełniają poz. 7,8,9,10,13,14 natomiast w pkt. 11 podają merytoryczne uzasadnienie chęci przynależności do SW.Zw. ZAK.
2. Do deklaracji należy załączyć życiorys ze szczególnym podkreśleniem okresu konspiracji.

III / 1 Materiały dotyczące rodziny relatora

H. Kępińska-Bazyłowicz „Kawa”, P. Reising „Alfons Wojciech Raiter
lekarz partyzanckiego pułku” [w:] „Kurier. Kultura i Rzeczywistość”
nr 3-4 (103/104), Piotrków Tryb. 2011, nps (wyg.), k. 2, s. 1-3
(w teście znajduje się cały numer „Kuriera...”)

Był w regionie piotrkowskim postacią znaną, lubianą i szanowaną. Wyróżniał się wysokim wzrostem i pogodnym usposobieniem. Dla ludzi zawsze pomocny w potrzebie, a szczególnie jeśli dotyczyło to przyjaciół z Armii Krajowej...

ALFONS WOJCIECH RAITER

LEKARZ PARTYZANCKIEGO PUŁKU

Urodził się 5 kwietnia 1915 roku we wsi Jadowniki koło Żnina, obecnie w województwie kujawsko-pomorskim. Alfons Wojciech Raiter pochodził z patriotycznej, religijnej rodziny. Jego ojciec był nauczycielem. Chłopiec ukończył gimnazjum w Inowrocławiu. Następnie przez rok odbywał służbę wojskową. W roku 1935 rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego. Starszy jego brat Henryk został księdzem, a młodszy – Zygfryd Józef był zakonikiem salezjaninem. Miał też cztery siostry – Irenę, Melanię, Alodię i Urszulę.

W końcu sierpnia 1939 roku Alfons Raiter dostał przydział do 11 pułku piechoty we Wrocławku wchodzącym w skład Armii „Pomorze”. Jako dowódca plutonu strzeleckiego brał udział w walkach w okolicach Grudziądza, a następnie w bitwie nad Bzurą. W dniu 17 września został ranny i trafił do niewoli. Rok później z powodu choroby trafił do szpitala jenieckiego, skąd zwolniono go do domu 6 grudnia 1940 roku.

* * *

Przyjechał do Piotrkowa Trybunalskiego, gdyż tutaj została wysiedlona jego rodzina. Zaraz znalazł pracę w szpitalu Świętej Trójcy. Dotychczas ukończył trzy lata studiów medycznych, a więc praca w szpitalu pozwalała mu zdobyć niezbędne doświadczenie. Jego starszy brat ks. Henryk Raiter wciągnął go do konspiracji ZWZ/AK, gdzie przyjął pseudonim „Wojtek”. Wkrótce do domu przy ulicy Łąkowej przybył cichociemny mjr Adam Trybus „Gaj”. Gdy poznał on wielkie zaangażowanie i poświęcenie studenta medycyny, po pewnym czasie mianował go szefem sanitarnym Kedywu Okręgu AK Łódź. „Wojtek” niestrudzenie

Alfons Wojciech Raiter
w okresie okupacji

organizował kursy sanitarne, gromadził leki i środki opatrunkowe, przygotowywał miejsca na konspiracyjne punkty sanitarne. Dla oddziałów partyzanckich szkolił sanitariuszy i zaopatrywał ich w torby z lekami oraz opatrunkami. Szczepił partyzantów przeciw tyfusowi. Nadzorował również w piotrkowskim szpitalu leczenie rannych żołnierzy.

W listopadzie 1943 roku brał udział w ataku na posterunek graniczny w Wodzinku koło Srocka. Zamiast czekać wówczas w punkcie sanitarnym, poniosła go fantazja i z żołnierzami ruszył do ataku. Został lekko ranny. Ale kilka tygodni później już pełen sił odwiedził sierż. „Onufrego” Stanisława Karlińskiego w jego leśnym bunkrze w Stobnicy-Pile. Przyjechał z dowódcą piotrkowskiego Kedywu kpt. „Morusem” Hilarym Arturem Moraczewskim oraz jego zastępcą ppor. „Stefanem” Henrykiem Krzyżańskim. „Wojtek” zbadał stan zdrowia żołnierzy zespołu dywersyjnego. Główne problemy spowodowane były złym odżywianiem – awitaminoza, biegunki, szkorbut itp. Często zdarzały się też obtarcia stóp spowodowane długimi marszami.

Jego brat – ks. Henryk Raiter został aresztowany w nocy z 8 na 9

maja 1944 roku i trafił do piotrkowskiego gestapo. Po wstępnym śledztwie przewieziono go wraz z innymi więźniami do gestapo w Radomiu. Wszystko wskazywało, że więźniowie są wiezieni na rozstrzelanie. Wówczas ks. Henryk modlił się za aresztowanych i udzielał rozgrzeszenia modlitwą „*In articulo mortis*”, czyli w obliczu śmierci. Wszyscy więźniowie przewożeni byli w pozycji klęczącej. Gestapowcy kilkakrotnie uderzyli w twarz i kopnęli modlącego się na kolanach kapłana. Mimo tej zniewagi ks. Henryk modlił się dalej dodając wiary uwięzionym.

Tej samej nocy aresztowanych zostało kilkanaście osób z konspiracji akowskiej. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności „Wojtek” był nieobecny w Piotrkowie i w ten sposób uniknął aresztowania.

W lipcu oddziały partyzanckie Ziemi Piotrkowskiej i Opoczyńskiej zaczęły się łączyć w 25 pułk piechoty AK. Podchorąży „Wojtek” został lekarzem I batalionu, a następnie całego pułku. Stopniowo przybywało rannych i chorych partyzantów, którym trzeba było zapewnić opiekę, bezpieczeństwo oraz wyżywienie. Zorganizował służbę sanitarną pułku, która podczas czterech miesięcy walk świetnie sprawdziła się w działaniu.

„Wojtek” był zawsze na swoim posterunku, czyli w punkcie sanitarnym, gdzie w trakcie walk udzielał pomocy lekarskiej, przeglądał rannych i decydował o dalszym postępowaniu. To znaczy po opatrzeniu kierował na leczenie szpitalne do miasta, bądź do konspiracyjnych kwater sanitarnych w terenie. Bywało, że w warunkach polowych musiał wykonywać niezbędne zabiegi chirurgiczne.

Po ciężkiej walce pod Stefanowem w dniu 26 września 1944 roku, z osłoną czterech żołnierzy przewoził z sanitariuszką rannych w rejon Drzewicy. Musiał wówczas przekroczyć bardzo niebezpieczną szosę Opoczno-Radom. Natomiast pod Białym Ługiem z polecenia dowódcy pułku mjr. „Leśniaka” prowadził konwój złożony z dwóch platform z rannymi w stronę Opoczna.

Do końca nie opuścił swoich towarzyszy broni. Nawet po dniu 17 stycznia 1945 roku, czyli po rozwiązaniu Armii Krajowej, nadal opiekował się rannymi i chorymi.

* * *

Po wojnie postanowił dokończyć

Alfons Raiter leży pierwszy od lewej podczas służby wojskowej w 1935 roku

spotkanie byłych partyzantów: „Morus”, „Brewa”, „Grzegorz”
„Wojtek”, „Gaj”, ks. „Ksawery”, grudzień 1966 rok

przerwane studia medyczne. Później pracował jako lekarz w szpitalach Inowrocławia i Działdowa. Następnie zatrudniony był w ośrodku zdrowia w Zdunach koło Łowicza.

Na początku 1951 roku powrócił do Piotrkowa. Tutaj wspólnie z dr. Karpowiczem organizował oddział dziecięcy w szpitalu Świętej Trójcy przy ul. Wojska Polskiego, którego został ordynatorem. Następnie z oddziałem dziecięcym trafił do Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Mikołaja Kopernika przy ulicy Rakowskiej. Jednocześnie troszczył się o rozwój opieki pediatrycznej w powiecie. Z wielkim poświęceniem pracował dla dobra najmłodszych. Było coś ogromnie wzruszającego, gdy ten wysoki, zaprawiony w partyzanckich bojach mężczyzna nosił na rękach czy nawet na plecach chore dzieci bawiąc się z nimi. A one nazywały go „wujkiem”.

Codzienny obchód oddziału był zjawiskiem wyjątkowego rodzaju – ordynator w otoczeniu lekarzy i małych dzieci. Bywało, że jeden dzieciak ciągnął doktora za polec fartucha, a drugi maluch, taki mający jeszcze problemy z chodzeniem, przyczepiony do nogawki ślizgał się po podłodze. Nie tylko od siebie, lecz także od personelu wymagał, żeby do małych pacjentów wszyscy mieli serce i cierpliwość. Potrafił niespodziewanie wieczorem zjawić się na oddziale i sprawdzić, jak dyżurujący lekarz wypełnia swoje obowiązki. Ale również miał odwagę w dosadnych słowach skrytykować matkę za nieodpowiednią opiekę nad dzieckiem. Czasem jednak sam był jak dziecko, gdy z apetytem zjadał swoje ulubione kremowe ciastka – ptysie.

Ambicją dr. Raitera było również szkolenie lekarzy-pediatrów. Zasiłił w ten sposób region piotrkowski liczną kadrą specjalistów, których w latach PRL-u

wciąż brakowało. Ponadto przez wiele lat był nauczycielem w Szkole Pielęgniarskiej. Funkcję ordynatora oddziału dziecięcego pełnił do września 1983 roku, czyli do czasu przejścia na emeryturę. Jednak wciąż pamiętał o swoich pacjentach.

Miał doskonałą pamięć. Potrafił na ulicy poznać leczzonego przez siebie kilkanaście lat wcześniej dzieciaka, teraz już nastoletniego chłopaka i zapytać go po imieniu o zdrowie! W przypadku niżej podpisanego było to tym bardziej zadziwiające, że na Oddziale Dziecięcym leżałem krótko, a powodem było jedynie silne przeziębienie.

* * *

Przez wiele lat kpt. Raiter aktywnie uczestniczył w działalności kombatan-

ckiej środowiska 25 pp AK Ziemi Piotrkowsko-Opoczyńskiej. Wśród kolegów partyzantów był powszechnie lubiany. Najbliższymi jego przyjaciółmi byli mjr Adam Trybus „Gaj” i kpt. Witold Kucharski „Wicher”. Często odwiedzał w Gnieźnie znajomych z piotrkowskiej konspiracji - Marię i Henryka Krzyżańskich. Tutaj też jego brat ks. infułat Henryk Raiter był wieloletnim proboszczem katedry gnieźnieńskiej, czyli w miejscu gdzie prawdopodobnie miał miejsce chrzest Polski.

Docent dr Zdzisław Kamiński ps. „Kamień”, gdy wspomina dr Raitera jest wzruszony, że miał szczęście z nim współpracować w czasie okupacji. Po klęsce Powstania Warszawskiego uciekł z niewoli i trafił w lasy stefanowskie, a tam mjr „Leśniak” przydzielił go, jako studenta medycyny, do dyspozycji młodego lekarza pchor. „Wojtka”. Pełnił funkcję dowódcy drużyny sanitarnej i szybko zaprzyjaźnił się ze swoim bezpośrednim przełożonym, gdyż „Wojtek” był dla wszystkich bardzo życzliwy i serdeczny. W okresie powojennym obaj koledzy wielokrotnie się spotykali głównie na uroczystościach kombatanckich. Wówczas dr Raiter często wyrażał swoją wdzięczność, że dzięki koledze „ocalił głowę”. To wydarzenie tak wspomina dr Kamiński:

- Wieczorem 8 listopada 1944 roku pod Wincentowem koło Końskich, w czasie przebijania się przez pierścień atakujących nas hitlerowców, zostałem ciężko ranny w prawe podudzie. Opatrzyłem swoją ranę a wkrótce opatrywałem kolegę, który ranny był w twarz. Po chwili podbiegł do nas "Wojtek" i pochylił się nad nami,

od lewej „Wicher” N N „Wojtek” „Burza” „Maj” rok 1965 roku

dr kpt. Alfons Wojciech Raiter
ok. 1980 roku

zeby w ciemności dostrzec, co się stało. W tym momencie w pobliżu wybuchł granat. Świst odłamków usłyszeliśmy nad naszymi głowami.

- Dobrze, że się pochylałem, bo już bym głowy nie miał - powiedział "Wojtek".

Zobaczył ranę na mojej nodze i kazał mi wejść na podwoje. Wczolgałem się na jakiś wóz, ale wybuchy spłoszyły konia, który zamiast przejechać przez szosę, ruszył z kopyta wzdłuż szosy...

Dla gen. Aleksandra Arkuszyńskiego ps. „Maj”, dowódcy Oddziału Partyzanckiego „Grom”, dr Raiter był serdecznym przyjacielem, o którym może powiedzieć „wszystko co najlepsze”. Ponadto dodaje:

- Jego cel był jasny i zdecydowany – stać na straży zdrowia walczących żołnierzy, nieść pomoc chorym i rannym, oszczędzać każdą kroplę polskiej krwi. W tej służbie „Wojtek” nigdy nie zwiódł. W trudzie i niewygodzie przez całe pięć lat poświęcał się dla ojczyzny. Wielu, bardzo wielu partyzantów zawdzięcza jemu życie.

Żołnierz Oddziału Partyzanckiego „Wicher” Władysław Pietraszczyk ps. „Huragan” docenia zasługi „Wojtki” nie tylko w czasie okupacji, lecz także w latach powojennych:

- W okresie fundowania tablic pamiątkowych, obelisków i pomników w miejscach dawnych walk partyzanckich wspierał znacznie swoimi datkami ich realizację. Współorganizował spotkania kombatantek z okazji różnych rocznic, jubileuszów, urodzin itp. Były to bardzo cenne spotkania zachowujące więź byłych żołnierzy Armii Krajowej. Niektóre z tych spotkań odbywały się u nas w Gdańsku...

Gen. Stanisław Burza-Karliński podkreśla jeszcze dwie cechy „Wojtki” – gościnność i bezinteresowność. Gościnność była cenna, gdy towarzysze broni zjeżdżali się z całej Polski na imprezy

patriotyczne do Piotrkowa, lub w miejscach walk na Ziemi Piotrkowsko-Opoczyńskiej. Generał „Burza” sam niejednokrotnie nocował u „Wojtki” i zawsze był tam serdecznie goszczony. Raz był świadkiem, gdy biedna, wiejska kobieta przyszła do mieszkania doktora z chorym, małym dzieckiem. Po zbadaniu dzieciaka „Wojtek” przepisał recepty. Wręczając je kobiecie zapytał, czy będzie miała tyle pieniędzy, by zapłacić za lekarstwa. Kobieta przyznała, że nie ma przy sobie aż tyle gotówki. On zaraz wyjął swój portfel, przeliczył potrzebną kwotę i kazał kobiecie wykupić wszystkie leki. Oczywiście za wizytę także odmówił przyjęcia zapłaty. Kazał, aby kobieta kupiła za te pieniądze coś dobrego dla swego dziecka.

* * *

Alfons Raiter zmarł 10 sierpnia 1989 roku w Inowrocławiu. Wyjechał na zjazd absolwentów renomowanego Liceum im. Jana Kasprzowicza. Podekscytowany był faktem, że spotka swoich przedwojennych kolegów. Po przyjeździe na miejsce, wieczorem nagle zmarł na zawał serca. Nie doczekał spotkania z kolegami i nie doczekał wolnej, demokratycznej Polski, która właśnie powstała na gruzach sowieckiego komunizmu, a o której tak często rozmawiał z kolegami kombatantami. Spoczął na Starym Cmentarzu w Piotrkowie Trybunalskim. Był żonaty, pozostawił dwóch synów i córkę. Za udział w kampanii wrześniowej oraz za pracę w konspiracji i walkę w 25 pp AK uhonorowany był wieloma odznaczeniami, w tym orderem *Virtuti Militari* 5 kl.

W lutym 2011 roku rodzina Raiterów przekazała liczne pamiątki po Zmarłym do Izby Pamięci Armii Krajowej im. mjr. Adama Trybusa „Gaja” znajdującej się przy klasztorze oo. bernardynów w Piotrkowie. Wśród nich jest wiele fotografii oraz narzędzia chirurgiczne używane w 25 pp AK.

Dr kpt. Alfons Raiter był wielkim Polakiem-patriotą oraz prawdziwym lekarzem z powołania. Wojenne losy skierowały go do Piotrkowa Trybunalskiego i z tym miastem związał swoje życie pięknie zapisując się na kartach historii regionu.

HALINA KĘPIŃSKA-BAZYLEWICZ
„KORA”
PAWEŁ REISING

Dziękujemy za współpracę przy powstawaniu powyższego artykułu synowi Władysławowi Raiterowi oraz gen. Aleksandrowi Arkuszyńskiemu, gen. Stanisławowi Burza-Karlińskiemu, doc. dr Zdzisławowi Kamińskiemu, Władysławowi Pietraszczykowi i Marianowi Makowskiemu z piotrkowskiej Izby Pamięci AK im. mjr. „Gaja”. Wykorzystaliśmy też informacje zawarte w tekście Ryszarda Paradowskiego z czasopisma „Panaceum” nr 1 (159) ze stycznia 2011 r.

WICEPREZYDENT JAK WYROČZNIA

Spoleczny Komitet Utworzenia Muzeum Legionów Polskich w marcu br. wystąpił z prośbą o poparcie swojej inicjatywy do Prezydenta Miasta Piotrkowa oraz Przewodniczącego Rady Miasta. Członkowie Komitetu mieli nadzieję, że pisma na tyle wzbudzą zainteresowanie, iż ktoś spośród nich zostanie chociaż zaproszony na posiedzenie Komisji Kultury, by bliżej przedstawić sprawę. Niestety, odpowiedzi uzyskane z Urzędu Miasta są jaskrawym przykładem „psychologii”.

Prezydent tradycyjnie nie odpowiedział osobiście, lecz posłużył się wiceprezydentem Andrzejem Kacperkiem. Jego odpowiedź nie była obszerna, lecz mimo to pełna niewiary w jakiegokolwiek działania. Oto zasadniczy fragment: „*Stan techniczny budynku jest bardzo zły i wymaga kapitalnego remontu, który z pewnością będzie bardzo kosztowny. Zatem realizacja tego przedsięwzięcia może natrafić na nie dające się przezwyciężyć przeszkody*”.

Zadziwiający jest, skąd wiceprezydent wie o bardzo złym stanie technicznym budynku i na jakiej podstawie twierdzi, że zaistnieją „nie dające się przezwyciężyć przeszkody”? Zastanawiające jest poza tym to, że zupełnie nie wziął pod uwagę następujących faktów: 1. Budynek można odzyskać za darmo, gdyż Agencja Mienia Wojskowego nie ma aktu własności, 2. Pieniądze na remont można uzyskać z funduszy europejskich, 3. Z wynajmu pomieszczeń w oficynie można uzyskać dochody w wysokości kilkunastu tysięcy złotych miesięcznie, 4. Prowadzeniem i finansowaniem placówki ma zająć się Muzeum Wojska Polskiego. I zapomniał też o priorytetach prezydenta miasta, który wielokrotnie zapewniał o wspieraniu rozwoju turystyki w mieście!

Natomiast przewodniczący Rady Miasta w życzliwym tonie poinformował, że otrzymane pismo przekazał do Komisji Kultury i Kultury Fizycznej oraz Komisji Oświaty i Nauki. W związku z tym: „*Po zapoznaniu się z wyjaśnieniami i argumentami Wiceprezydenta Miasta obie komisje stanęły na stanowisku, że choć inicjatywa jest ze wszech miar godna poparcia, to ze względów czysto finansowych Miasto nie może partycypować w kosztach tego przedsięwzięcia*”. Czyli dla wszystkich w UM wiceprezydent jest wyrocznią! A tak na marginesie, to chyba nikt nie przeczytał nawet pisma od Społecznego Komitetu Utworzenia Muzeum, gdyż tam nie było słowem o wydatkach z kasy miasta.

Wnioski nasuwają się same: brak zrozumienia, brak dobrej woli i brak wyobraźni – tak wyglądają w praktyce działania władz Piotrkowa mające na celu rozwój turystyki, edukacji, patriotyzmu i promocji miasta!

P. REISING

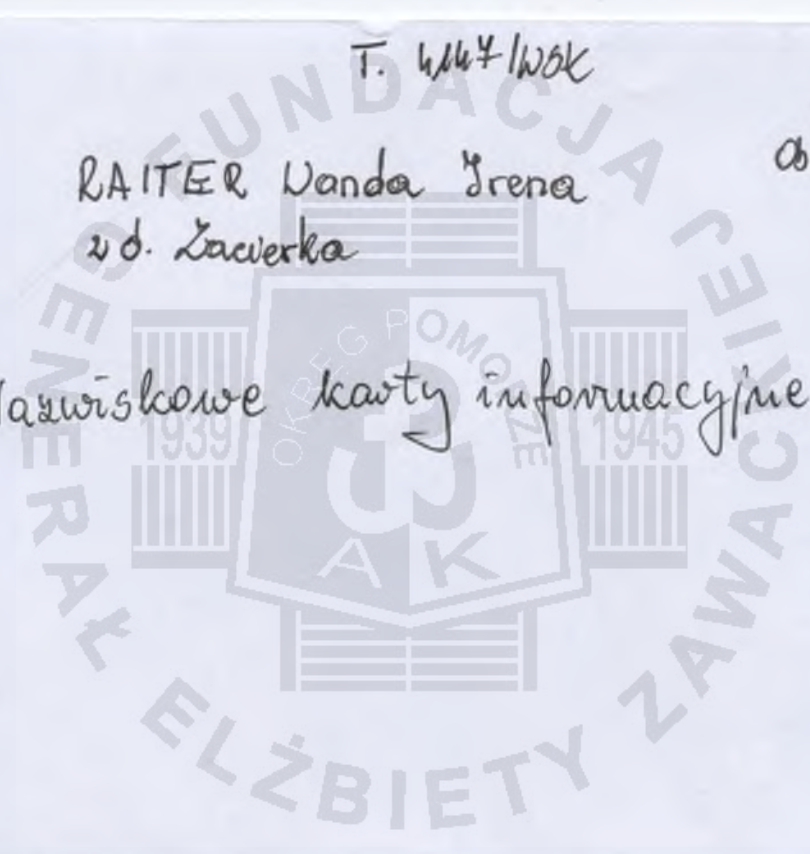
117

T. 444/106

RAITER Wanda Helena
z d. Zawierka

AK
okr. Łódź
obw. Piotrków
Tryb.

V Nazwiskowe karty informacyjne - k. 2

a

RAJTER Wanda

z d. Zacierka
ps. "Wanda"

ur. 15.VI 1916 w Nikolsku, zom. Piotrków
pow. POLW 6 m 3

Od I 1940 r. - ŻWZ- AK - Rejon AK - Piotrków
Łączniczka Jryb.

Zob: Juszkiewicz W. Słownik kobiet .. s. 50
T. 1890/IVSK

ŻWZ - AK
Łódź
Obw. Piotrków Jryb.

L. Świąt. 2001

i

RAITER Wanda
z d. Zaciemka

AK
okr. Koldzi
ob. Piotrkow
Turyb.

- nr. 15 VI 1916, c. Ammy Wieliczko i Jone,
2W2-4K ob. Piotrkow, koczniczka od
171 40 (pysiepa) do 171 45/
adres: ul. POW 6/3, Piotrk. Turyb.

Zob. T: 1890 / WSK Juszkiewicz Wacław
19 pi's estomki z J.U...
L. dz. 2773 WSK PA 1

D.K. X 2001.

RAITER WANDA IRENA

